

Selmeczbányai Hetilap

TÁRSADALMI HETILAP.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

SZENTGYÖRGYI EDE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utca 74./III. sz. a. hová a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is címzendő.

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési ára:

Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 „
Negyedévre 1 „

Egyes szám ára 10 kr.

Egyes számok kaphatók a kiadóhivatalban és Joerges Á. özv. és fia könyvkereskedésében.

Hivatalos, magán és nyílt-téri hirdetések megállapított díj-szabásunk szerint számíttatnak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágosítás ingyen adatik.

Katonaságot Selmeczbányának.

Nem vagyunk az elsők, kik e kívánságot hangoztatjuk, sőt ez óhajtnak jogosultságát és előnyösségét — azt hisszük — egész városi közönségünk érzi és jól tudja azt, hogy városunk gazdaságilag, de más tekintetekben is felette sokat nyerne, ha állandóan katonaság volna itt. — Akadhatnak talán némelyek, kik magánérdekekből e tervet nem pártolnák; de hol az egész város előnyéről van szó, ott minden személyes és magán érdeknek háttérbe kell szorulnia.

Nem akarunk ez alkalommal azon előnyök bővebb részletezésébe bocsátkozni, melyek városunkra háramlanának akkor, ha itt állandó helyőrség volna; de a sok anyagi előnytől eltekintve, csak egyre

akarunk utalni, mi talán a felvetett kérdés más szempontból való megítélésére vezet.

Nézzünk körül s azt fogjuk tapasztalni, hogy Léva városától kezdve északi irányban fel egész Árva megye határszéleig, e területben beleértve Hontmegyét, Selmeczbánya városát, Barsmegyének egész északi s nyugati részét Kőrmöcz városával, egész Turóc és egész Árva megyét, katonai állandó helyőrség nincsen. Pedig hát e terület nem kicsi és sztratégiai szempontból sem olyan, hogy az állandó katonaságot teljesen nélkülözhetné.

Mi nem látunk rémeket, s nem is akarunk felidézni ilyeneket, de mégsem zárkozhatunk el azon gondolattól, hogy nem a legkellemesebb és legbiztosabb helyzetbe jutna felvidékünk ezen részének lakossága akkor, ha az északi óriással komolyan meggyülne a bajunk.

Különben is oly időket élünk, a melyekben nem tudhatjuk, nem is sejtethetjük, mit hozhat a legközelebbi jövő.

Mindenesetre kívánatos volna tehát, ha a fent megjelölt terület egy vagy két városának helyőrséget adnának. Mi ezt városunk részére kívánnók, mint oly helyre, mely az ily állandó helyőrség befogadására minden szempontból alkalmas.

A laktanya kérdése sok gondot nem okozna, hiszen e célnak megfelelő épület vagy telek akadna és a többi követelményeknek is megtudnánk felelni. — Hogy közös hadseregbeli (talán vadászok), vagy honvéd helyőrséget kapjunk, ez nem képez valami nagy kérdést, de felvidékünk magyarosodása érdekében kívánnók, hogy az ide helyezendő zászlóalj legénysége magyar fiukból álljon.

Tárca.

Az aluminium.

Közlő: Faller Károly m. kir. főmérnök és helyettes akadémiai tanár. (Folytatás.)

1896. évben sikerült a Cowbes testvéreknek az aluminiumot s ötvényeit az oxydos vegyületekből kémiai uton előállítani. Ez az eljárás Éjszak-Amerikában általánosan elterjedett s abban áll, hogy korundporból, szénporból és réz-szemcsékből álló keveréken erős elektromos áramot vezetünk keresztül. A szénpor nagymérvű ellentállása következtében létrejött hő az aluminiumoxidot alkotórészeire bontja, de egyszersmind mint redukáló anyag szerepel; más szóval a carbonium a korundban levő oxygennel szénoxyddá vegyül, a kiszabadult aluminium pedig a jelen levő rézzel ötvényt alkot. Abban az esetben, ha az olvasztásnál a réz nem volna jelen, a magas hőfoknál képződő aluminium újból aluminiumoxyddá égne el. Ez az eljárás tehát inkább aluminiumötvények, mint aluminiumfém gyártására szolgál.

Az aluminium előállítása annak sóiból különösen az aluminiumclornatriumból elektromos árammal, mint már említettük, legelőször Bunsennek sikerült 1858-ban. Az eljárás a nagyiparban eleintén az elektromos erő költséges voltánál fogva nem volt alkalmazható. Ujabb időben azonban, a dynamogépek szerkezete annyira fejlődött, hogy az igen nagy elektromos áramok is aránylag olcsó módon fejleszthetők, s a Grätzel által módosított Bunsen-féle eljárás nagy szerepet játszik az aluminiumgyártásban. A Brema melletti Hemelingenben és a berlini kémiai Schering-féle gyárban ugyanis a Grätzel-féle mód szerint nyerik az aluminiumot.

A sok eljárás közül mostanáig a legfényesebb eredményeket lagadhatalanul a neuhauseni gyár a Rajna vizesése mellett érte el, mely gyár nemcsak tiszta aluminiumot, de aluminium ötvényeket is gyárt s a világon a legtöbb aluminiumot állítja elő. Hogy tiszta képet nyujtsunk e gyár fejlődéséről, fel kell említenünk, hogy a francia salindresi gyár a nyolczvanas években alig termelt többet évenként 3000 kg-nál, mely mennyiség akkoriban a világ összes szükségletét fedezé. A neuhauseni gyár ellenben 1891-ben 108 tonna, 1892-ben 300 tonna, 1893-ban 500 tonna s az 1894. évben már 809 tonna aluminiumot termelt. E nagy fokú haladás és emelkedés az aluminium gyártás terén, biztos jelölteként annak, hogy ezen fémre s különösen annak ötvényeire nagy jövő vár; ámbár korántsem állítható, hogy a vaskorszakra majd az aluminiumkorszak fog következni.

A Rajna vizesés mellett fekvő Schaffhausen helyesebben Neuhausen mellett eredetileg szerény berendezésű vasmű állott, melynek helyére a Heroult-féle szabadalom tulajdonosai 1888. évben a mostani gyárat építették aképen, hogy a szükséges 300 lóerőnyi munkát a Rajna vizesése szolgáltatja. E gyár főleg aluminiumötvények (aluminiumbronz) előállítására van berendezve. Ugyanezen időben részvénytársaság alakult Berlinben, mely társaságnak megbízása folytán dr. Kiliáninak az aluminiumot aluminiumoxydból és pedig elektromos uton sikerült kinyerni. Ezen siker által buzdítva a két vállalat, mely egymást különben is kiegészítette, egyesült és még ugyanazon évben 10 millió frank alaptőkével Zürichben az „Aluminium-Industrie-Actien-Gesellschaft“ letesült. Ily kedvező körülmények közt, a neuhauseni gyár annyira kibővített, hogy annak mintaszerű s

a tudomány mai színvonalán álló berendezései alig láthatók másutt a világon.

Miután a tiszta fém kinyerését szigoru titokban tartják, erre vonatkozólag csak azt tudják, hogy annak előállításához bauxitból mesterséges uton előkészített aluminiumoxydot használnak.

Az aluminiumbronz gyártása Heroult eljárása szerint abban áll, hogy az aluminiumoxydot elektromos árammal olvasztják s egyidejűleg bontják is, anélkül hogy ezen folyamatnál más pótlékot használnának. Az aluminiumoxyd oxygenje a szénből álló anóda carboniumjával szénoxyddá ég el; míg az aluminium a kathodát képező olvasztott réz által vétetik fel. E pestek üzem közben nagyszerű behatással vannak a szemlélőre. E kis pestek munkaterében ugyanis a legnagyobb csendben és biztonsággal 2000 lóerőnyi munka űzi gigantikus játékát, a mi valóban bámulatba ejti a szemlélőt. Ilyenkor a gépek zakatolásából nem hallani semmit, a kohókban sürgőförgő munkások halvány alakjait hiába keressük, legfeljebb pár ember végzi a munkát tartja féken a rengeteg nagy erőket; az egyedüli neszt, a mely a misztikus műhely csendjét zavarja, a dynamogépek kollektor keféi okozzák, melyeknek folytonos s jellemző surlódása hallható. Ezt ez egyforma képet legfeljebb a pestek belsejéből időnként felcsapó s feltornyosuló lángkévek zavarják meg. Csapolás alkalmával azonban ezen gép annál mozgalmasabbnak mutatkozik; ilyenkor a kékes izzóan folyó fém, mely felett ezernyi lángocskák lebegnek és a vakítóan izzó óriási elektródák pompás látványt nyujtanak s oly fényt árasztanak, melyhez az emberi szem nem szokott.

Ujdonságok.

— **Személyi hírek.** Farbak István orsz. gyűl. képviselőnk városunkba érkezett s néhány napi itt időzés után ismét Budapestre utazott. — Szitnyai József polgármester ipolysági útjáról, hova a vasuti ügy miatt utazott, városunkba visszaérkezett. — Örömmel halljuk, hogy az evang. lyceum egyik fiatal tanárának a napokban sikerült kitzőtt célját elérnie; Szever János tette le a tanári vizsgálatot m. hó 27-én a budapesti tanári vizsgáló bizottság előtt. Reményeljük, hogy mint most már kész tanár sem fogja elhagyni a derék intézetet és városunkat.

— **A polgári társaskör közgyűlése** Szitnyai József elnöknek és Gregus Antal alelnöknek elutazása miatt csak e hó 8-án vasárnap d. u. tartatik meg.

— **Pénzintézeteink közgyűlései.** A kereskedelmi- és hitelintézet e hó 8-án d. u. 2 óra-
kor és a takarékpénztár e hó 19-én d. u. 2 óra-
kor tartja meg ez évi rendes közgyűlését.

— **A selmecei gyógyászati és természet tudományi egylet** természettudományi szakosztálya szombaton márczius 7-én a Belházy-féle ház tantermében havi ülést tart, melyen dr. Schvarcz Otto „a Röntgen-féle sugarakról“ fog előadást tartani, melyre, miután az ülések nyilvánosak, a nagy közönség érdeklődését felhívjuk. Márczius 14-én Klement Béla fog népszerű előadást tartani „a vasesővek gyártásáról.“ Márczius 21-én Vitalis István „az egyiptomi expedíció útjáról“ tart előadást. A további előadásokra vonatkozólag dr. Tandlich Ignác, dr. Tóth Imre, dr. Kapp Jakab s mások tettek ígéretet.

— **Rablási kísérlet** czim alatt a mult számunkban közölt hírre vonatkozólag azt most azaz egészítjük ki, hogy a tettes magát Greger Józsefnek nevezi, azt állítja, hogy tőrőczmegeyi blasóczy származású s hogy Budapesten volt szolgálatban és összes okmányait utközben elvesztette. Különben azt állítja, hogy részeg állapotban követte el tettét s annak részleteire nem is emlékezik. A tettes, kinek személyazonossága nincsen még megállapítva, a selmecei kir. járásbíróshoz lett bekísérve és ellene a vizsgálatot Dessewffy Aurél vizsgálóbíró erélyesen folytatja.

— **Öngyilkos bányamunkás.** Horváth János, ki különben kitanult cipész volt s csak később lett bányamunkás, vízzel töltött pisztolyal mult szombaton éjjel föbe lötte magát és szörnyen halt. A szerencsétlen ember még nem régen Salgótarjánban dolgozott, hol első felesége gyermekszülés következtében meghalt. Ez annyira elszomorította, hogy az ivás szenvedélyének adta magát. Másodszor néhány hónap előtt nősült meg s úgy látszik az ital tulságos élvezete, első feleségének halála feletti elkeseredése és a második asszonyra való féltékenysége kergette végzetes tetteire.

— **Érdekes vizsgálat** czim alatt közöltük a mult számban, hogy Bihar József pozsonyi honvédőrnagy hadbíró városunkban szembesítést eszközöl két tényleges állományu honvéd és a vásárhoz különféle árucikkkel járnai szokott vásárosok között. A szembesítés a helybeli kir. járásbírósnál Moravcsik János besztercebányai honvéd főhadnagy mint tolmács közreműködésével megejtették, de eredményre nem vezetett; mert a több rendbeli lopással vádolt két honvéd fogoly határozott tagadásával szemben, a vásárosok, kik mint károsultak szerepeltek, a tetteséget egészen bebizonyítani nem tudták.

— **Bolti tűz.** Steiner Bernátnak a terraszon lévő bolti helyiségében — eddig ki nem puhatolható módon — tűz támadt akként, hogy néhány skatulya tüzet fogott. A Pauer János tűzoltó főparancsnok vezetése alatt gyorsan a helyszínre érkezett tűzoltók a tüzet hamar eloltották, úgy hogy nagyobb baj nem történt. Steiner Bernát kára néhány 100 frtra tehető.

— **Egy kocsis, ki gazdáját akarta leszúrni.** Szemesi János, Ács Ferencz vigadói vendéglős kocsisa mult hétfőn este 7 órakor hajtott Berencsfaluról pityókás állapotban haza; Ács lovai agyon voltak fásztva s a szegény párakról

az izzadság csak úgy csurgott s midőn az ittas állapotú kocsis e miatt erélyes hangon ura korholni kezdte, a kocsis eszmaszárából egy arasznyi hosszú, hegyes kést rántott elő s azt gazdájának oldalába akarta döfni, Ács Ferencz legalább is súlyosan megsérült volna, ha a késszurást a kabátja külső, kis zsebében lévő gyufátartó fel nem fogja és a késnek más irányt nem ad. Így a kés csak a kabátját repítette fel. A kocsis a rendőrség letartóztatva s a járásbíróshoz kísértette át.

— **A selmecebányai régi kaszinó egylet közgyűlését** mult vasárnap márczius 1-én tartotta meg Farbak István orsz. gyűl. képviselőnk elnöklete alatt saját helyiségében. Az elnök kijelenti, hogy az 1895. évi decz. 31-én az egylet 132 bel- és 15 kültagot számlált s így a mult évhez képest a tagok száma sem nem szaporodott, sem nem csökkent. Megemlékezik ezután az elnöki előterjesztés Ocsovszky Vilmos volt polgármesterünk elhalálzásáról, ki 25 éven keresztül volt az egylet választmányi tagja, de nem feledkezik meg Péch Antal és Szécsi Zsigmond egyleti tagok elhunytáról sem. A mult évben elhalt e három tag emléke jegyzőkönyvileg örökítetik meg. Meghalt még Hausdorfer József pénzügyi tanácsos, ki csak igen rövid ideig volt az egylet tagja. — Az 1865. évi zárszámadás szerint az összbevétel 2028 frt 40 krt, a kiadás 1888 frt 48 krt s így a készpénzmaradvány 139 frt 92 krt tett ki. — Az 1896 évi előirányzat ekként állapított meg: szükséglet 2402 frt, erre fedezet 2129 frt 92 kr. — marad hiány 272 frt 8 kr, mely hiány részint megtakarításokból, részint az egylet tőkéjéből fog fedeztetni. A közgyűlés elrendelte, hogy tekintettel a milleniumi ünnepélyre Ó Felségeik díszes arczképei még ez évben beszereztesse s hogy az egylet is egy később hozandó határozat szerint hazánk ezredéves fennállását megünnepelje. A tisztújítás a következő eredménnyel ment végbe: elnök Farbak István, alelnök Händl Vilmos, jegyző Krausz Kálmán, levéltáros Szitnyai József, pénztárnok Petricsek Tivadar, gondnok Pachmayer János. — választmányi tagok: Fekete Lajos, Jezsovics Károly, Wankovics Majos és Staudner Jenő. A számvizsgáló bizottság tagjai: Bernhardt Adolf, Fiedler Gyula és Kostyenszky Adolf.

— **Törv. hat. bizottsági tagok választása** Tizennégy törv. hat. bizottsági tag lett megválasztva e hó 3-án. A választás nálunk szokatlan érdeklődéssel ment végbe, mit azon körülmény is bizonyít, hogy 751 választó közül 469 szavazott. Ily érdeklődés a bizottsági tagok megválasztása iránt egész lakosságunk már nagyon rég nem tanusított. A választás pont 9 órakor d. e. kezdődött és a törvény előírása szerint pontban d. u. 4 órakor lett berekesztve az elnök által. Az ezuttal valóban fásztó elnöki tisztet Farbak István orsz. gyűl. képviselőnk kitűnő korrektséggel töltte be. Az első szavazó lapot Szitnyai József polgármesterük nyújtá be, míg a 469-ik utolsó szavazó Hell Jakab volt. Az egész választás példás rendben és zavartalanul folyt le, csak a szavazás befejezése után indult meg Krausz V. G. választó bizottsági tagnak kezdeményezésével egy az irányti eszmecsere illetve vita, valjon a Bélabánya testvérvárosunkra a régi usus szerint eső két bizottsági tag a bélabányai lakosok közül választandó-e. vagy pedig a 14 bizottsági tag megválasztása a város egész területére terjedjen ki, függetlenül azon körülménytől, hogy a megválasztandó tag Selmece vagy Bélabánya területén lakik. Sztancsay Miklós főjegyző azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy a bélabányai szeparatistiztikus választási usus megszűnt. Szitnyai József polgármester ennek ellenében azonban kifejti, hogy ezen régi szokás még most is érvényben van. Erre Farbak István elnöki határozatképen kimondja, hogy igenis a 14 választandó tag közül 12 selmecebányai, kettőnek pedig bélabányai lakosoknak kell lenniök és ha a benyújtott választási lapokon 14 csak selmecebányai lakos volna jegyezve, akkor a két utolsó név tekintelbe jönni nem fog. Nem

akarjuk vitatni, hogy a kérdésnél kinek van igaza, de mindenesetre nagy kár, hogy erről a választó közönség idejekorán és szabatosan értesítve nem lett. — 57 szavazólap volt a legtöbb, a mely teljesen egyfórmán tartalmazta a neveket. Ezeken a lapokon a következők voltak jegyezve: Ertl Vilmos, Fekete Lajos, Fizély Károly, Marschalkó Gyula, Greguss Antal, Jezsovits Károly, Lestyánszky József, Panek Ödön, Pauer János, Fodor József, Schelle Róbert, Wieszner Adolf, Storch János és Goldfusz Mihály, e két utóbbi a kimondott szeparatistiztikus elvnel fogva számba nem vétezt. 46 es 39 ugyancsak egyforma választási lap találtatott, melyeken már Sturcz Mihály és Walmrath Nándor voltak mint bélabányai tagok megnevezve. Volt azután még 21 választó lap, melyen Bélabányára ugyancsak Sturcz Mihály és Walmrath Nándor voltak megnevezve és találtatott még 5 egyforma választó lap, melyen ugyancsak a két előbb nevezett tag volt kijelölve. Ezután következett az egyes különféle lapoknak név szerinti fáradságos felolvasása és a szavazatoknak összeszámlálása, mely 7 óráig este és másnap reggel 8 órától d. u. 6 óráig tartott, úgy hogy az eredményt csak tegnap d. u. 6 órakor hirdette ki az elnök és e szerint selmecebányai törv. hat. bizottsági tagokká lettek megválasztva a következők:

1. Lestyánszky József 460; 2. Greguss Antal 443; 3. Panek Ödön 433; 4. Fizély Károly 431; 5. Wiesner Adolf 361; 6. Fekete Lajos 313; 7. Marschalkó Gyula 293; 8. Pauer János 292; 9. Schelle Róbert 289; 10. Velics György 281; 11. Jezsovits Károly 279; 12. Podhorszky József 275 szavazattal. Bélabányaiak lettek: Walmrath Nándor 314 és Sturcz Mihály 298 szavazattal. Ezután a legtöbb szavazatot kapták Ertl Vilmos 242, Storch János 198 stb. — A választó bizottság még pedig Oszvaldt Gusztáv, Krausz V. G., Hornyacsek István, Schmidt Nándor, Sztancsay Miklós és Androvits Béla nehéz és nagy feladatot teljesített e két napi munka alatt. A választás eredményének kihirdetése után az elnököt, kinek polgármesterünk meleg szavakban mondott köszönetet, megéljenzették.

Más oldalról kaptuk a választásra vonatkozólag a következő közleményt; „A Selmecebányai Híradó“ f. é. 7-ik számában hivatalosan ez lett közzé téve: „Miután az 1892 XXVI. t. cz. értelmében az 1870. XLII. t. cz. hatálya visszaállított s így Selmece-Bélabánya egy választó kerületet képez, melyre nézve azon korábban fennállott intézkedés, hogy Bélabányát illető külön ejtettek meg a választások — jelenben már érvénytelenek.“ Választóink nagyobb része ehhez tartotta magát, mert ha tudta volna, hogy a 14 választandó tag közül kettőnek bélabányainak kell lenni, akkor a szavazás is másképp történt volna. Különben is joggal kérdezhettük, mily okokból lett e hivatalos közlemény közzé téve és mily okokból nem lett az betartva?? Vagy ha már így kellett lenni, miért nem jelentette ki a választási elnök ezt legalább közvetlenül a szavazás megkezdése előtt, nem pedig a szavazás berekesztése után. Meg vagyunk róla győződve, hogy ha valaki e választást megtámadná — (kár volna! Szerk.) — az biztosan megsemmisítették.“ Ehhez csak annyit jegyzünk meg, hogy félrevezetési vagy bár mily más szándékosságról itt absolute szó sem lehet s a választási elnök korrekt eljárásához szó sem férhet. Végül kiemeljük, hogy mindazon magyarázatok, jobban mondva félremagyarázások, melyek a választás iránt ez alkalommal mutatkozott nagyobb érdeklődésre vonatkozólag több oldalról tételtek, a valóságnak meg nem felelnek; mert itt két pártból, mint ilyenről szó sem lehetett, mint azt a választási eredmény is mutatja; örvedetes jelenség inkább az, hogy közönségünk végrevalahára nagyobb érdeklődéssel viseltetik a közügyek iránt.

— **Kétféjű sas.** Rég tudjuk, hogy a Havas Boldogasszony templomának oltárképén egy kétféjű sas díszlik, mely onnét csak akként volna eltávolítható, ha az egész oltárkép helyébe egy új kép tételnek. Miután pedig az egyháznak nincs

ahhoz elegendő pénze, ez ujjoltárképet adományok útján kellene beszerezni. Felhívjuk tehát erre t. közönségünk figyelmét.

— **Népmozgalmi kimutatás mult február havára.** A mult hóban, a belvárosban, Felső-Rónán és Bankán született összesen 22 fiu és 13 leány gyermek. A meghaltak száma 32, még pedig 90 éves 2 asszony, 50 éven fölül 6, 31—50 évig 7, 17—30 évig 1, 8—16 2, 7 éven aluli gyermek 14, utóbbiak közül 6 halva született és 6 gyermek gyengeség folytán halt meg. (Szörnyű fényt vet ez a mi gyermekvilágunkra!) Járványos betegség következtében a mult hóban halálozás nem történt.

— **Angyal csinálás.** A bűnök emez egyik legrútabbika úgy látszik, már vidékünkön is felütötte gyalázatos fejét. Ferkó Katalin és Mária steffultói lakosnók ugyanis Metzky steffultói rendőrbiztos feljelentése folytán e bűn kísérletének elkövetése miatt el lettek fogva és a járásbiróság börtönébe bekisérve. A bünt egy fiatal St. Anna nevű lány majdnem 8 hónapos magzatán akarták elkövetni és csak a beadott szer elégtelenségén mulott, hogy e bűntényük nem sikerült, melynek az anya is igen könnyen áldozatává eshetett volna.

— **Szini előadás lesz ma** este a vígadóban, melynek meleg pártfogására t. közönségünket ezennel felhívjuk. Kömley Gyula a szatmári, később a szabadkai színház volt igazgatója és a budapesti víg színház szerződött tagja, jeles színművész lép fel ugyanis nevével, a ki meg kitűnő zongora művész is. Előadásra kerül „Bál után” és „Volapük” s ezt zongora hangverseny követi. Közönségünknek bizonyosan élveztes estét fog a művészpár nyújtani.

Különfélék.

— **Meghívó.** Megírtuk, hogy a selmeczbányai ág. hitv. ev. Lyceum dal- és zeneegylete f. évi márczius-hó 7-ére halasztotta el a városi vígadó nagytermében a milleniumi tornaversenyen résztvevő szegény tanulók segélyezésére tánczczal egybekötött hangversenyét. A hangverseny, kezdete esti 1/2 óra. Belépő-díjak: Karzati számozott hely 1 frt., földszinti ülőhely 80 kr., állóhely 50 kr., deák-jegy 25 kr., család-jegy három személyre 2 frt., öt személyre 3 frt. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók: Joerges Ágost özv. és fia könyvkereskedésében és Márkus M. úr cukrászatában. Műsor: 1. Hangverseny nyitány. A. C. Franketól. Előadja: a nagy zenekar. 2. Esti dal. Möhringtől. Előadja: a gyermekkar. Zongorán. Drobny J. VI. o. t. 3. Dal a „Bányamester” operetéből. Zellertől. Előadja: a kis zenekar. 4. a) A hajós bucsuja. (Svéd ének.) Linbladtól; b) Toborzó. Arany Jánostól. Előadja a vegyeskar. 5. Caprice de Concert. A Terschaktól. Előadják: fuvolán Westhoff K. VIII. o. t., zongorán: Soltz E. VI. o. t. 6. Egyveleg. Összeállította: H. Thümer. Előadja: a nagy zenekar. 7. Népdalok. Fekete Istvántól. Vegyeskarra alkalmazta: Moesz Géza. Előadja: a vegyeskar. 8. a) Intermezzo synfonica a „Parasztbecsület” operából. Mascagnitól. Előadják; hegedűn Berzeviczy K. Gryllus V. VII. o. t., zongorán: Westhoff K. VIII. o. t., b) Bourlesque. F. Hermanntól. Előadják hegedűn: Berzeviczy K., Gryllus V. és Krausz V. VII. o. tanulók. 9. Monolog. Előadja: Kaszner Gyula VIII. o. t. 10. Rákóczy induló Átírta: Szent-Gály Gyula. Előadja: a vegyeskar, zenekar és zongorán: Drobny J. VI. o. t.

— **A bányászati és erdészeti akadémia értesítője** az 1895—96. tanévről Pauer János akad. titkár s rendkívüli tanár szerkesztésében e napokban jelent meg. A nagy gondnal és pontossággal összeállított és tetszetős formában kiadott füzet az első e nemében mióta az akadémia fennáll, tehát 126 év óta s hisszük, hogy jövőre évenként fog akademiánk ily értesítőt kiadni, mely valóban hézagot pótol. — Ez értesítőt ajánljuk mindazok figyelmébe, kik akademiánk, annak tanterve, beosztása, ösztöndíjai, tanári testülete stb. stb. iránt érdeklődnek; mert az

erre vonatkozó adatokat s utbaigazításokat is e füzet magában foglalja.

— **A Szt. Erzsébet-templom** részére adakozók névsorát közli t. laptársunk a „Selmeczbányai Híradó” legutóbbi számában; a felsoroltak közt a selmeczi dohánygyár munkásai is említve vannak, mint a kik toronyórát, harangot és vascsigalépcsőt rendeltek a kápolna részére 700 frt értékben. Kötelességemnek tartom ezen téves adatot helyreigazítani. Mint a selmeczi dohánygyárnak a városi tanácshoz intézett 1933/1895. számú átiratából kiviláglik, a selmeczi dohánygyár, eltekintve minden szállítási és felszerelési költségtől, következőkkel járult a Szt. Erzsébet kápolnához: Egy db. 77 1/2 kg harang, koronával és alkatrészeivel 143 frt 50 kr. Egy db. 15 m. hosszú és 3 kg nehéz húzókötel a haranghoz 3 frt 60 kr. Egy toronyóra negyed- és óra-ütéssel felállítva 450 frt. Egy üvegajtós szekrény az óramű befedésére felállítva 15 frt. Egy 250 cm magas vascsigalépcső, alkatrészeivel (chorusig) felállítás s befestéssel 160 frt. Egy vashágcsó a chórustól a padlás nyilásához felállítás és befestéssel 15 frt. Egy vasajtó kettős rárával a padlás nyilásához felállítás és befestéssel 10 frt, és négy db kettős vasrács a toronyablakokhoz felállítás és befestéssel 40 frt, összesen tehát 837 frt 10 kr és nem 700 frt értékben. Abai Otto.

— **Hodrusi panaszok.** Már a mult számunkban megemlékeztünk arról, hogy Hodrusbányán lakó polgárlársainktól egy panaszos levelet vettünk, a melyből helyén látjuk a következőket közölni: „Mióta népünk javát, annak tisztességes megélhetését annyira nemes szíven hordó lovag Berks Róbert a törv. hat. bizottsági tagságról lemondott, mit ok nélkül bizonyára nem tett, e városrészt a törv. hat. bizottságban egyedül Paulovics József plébános ur képviseli s habár ezt mindnyájunk teljes elismerésére lelkiismeretesen teljesíti, mégis szükségesnek látnók, hogy külutczánk képviselőinek száma legalább 4—6 legyen. Itt az ideje, hogy Hodrusbánya közönsége, a mely az állami és községi közterhekhez a selmeczbányaival egy arányban hozzájárul, nagyobb figyelemben részesüljön. Elérkezett immár annak is az ideje, hogy külvárosrészünk valahára lámpákkal láttassék el s eleje vétessék az e hiányból keletkezhető közveszélynek. Itt az ideje, hogy külutczánk közönségének a közlegelő tárgyában táplált régi, indokolt óhaja valahára teljesíttessék; mert ennek rendezésétől függ a szarvasmarha tartása s hogy ezen rendezés a szegény bányász népre nézve ugyszólván égető, sürgős kérdés, — azt ki merné kétségbe vonni? — Mi mintegy hűbéri alárendeltséggel nyugodtan túrjuk és nézzük, hogy mikép kerülnek a mi szép fenyő szálfáink, s nem megvetendő számban, a Garam vizére; türelemmel fizetjük az e szállítás által megrongált uteza- és utadót s mindezért azzal jutalmaztak bennünket meg, hogy sajátunknak vélt erdeinkből drága pénzen vagyunk kénytelenek a szükségelt famennyiséget beszerezni; valóban szegény népünk érdekében már többször kérelmeztük, hogy a birka legelőért egy-egy darab után fizetendő 75 kr.-nyi díj kisebbre redukáltassék, mert az a helyi viszonyokhoz képest nagy s e körülmény annyira elkeserítette a lakosságunkat, hogy birkákat tartani nem fog, ha e díj le nem szállítatik. — Kivánjuk, hogy a Vöröskutról Hodrusra vezető út mentén a hiányos helyeken fenyőfák ültessenek, melyek megvédik az utat fuvatagoktól. — Szeretett magyar hazánk ezredéves jubilaris éve Hodrusbánya lakosait, mint Selmeczbányához tartozókat találja meg és mi, ugy miként elődeink is, hű, ragaszkodó polgárai vagyunk Selmeczbánya városának s azok továbbra is maradni akarunk, csak annyit óhajtunk, hogy lehetőleg a mi érdekeink is figyelembé vétessenek; mert nem zárkozhallunk el annak kijelentésétől, hogy mint önérzetes polgárok kénytelenek leszünk végszükség esetén más uton keresni jogos és alapos kívánalmaink orvoslását.” — Ezen panaszokra vonatkozólag és ezen levél alap hangját képező elégedetlen, lehetne mondani elke-

seredett, sőt végpontjában fenyegető voltára nézve véleményünket a jövő számban fogjuk elmondani.

— **Az ipolyvölgyi vasuti érdekeltség** mult hetfőn Ipolyságon Rudnay Béla elnöke alatt értekezletet tartott, melyen városunkat Szitnyai József polgármester képviselte. Az értekezleten a többek közt részt vettek még Bartakovics, Czibula László helyettes alispán, a kerületi szolgabírák és az érdekelte földbirtokosok. — Sajnálattal, sőt megdöbbenéssel vesszük ezen értekezlet abbéli határozati kimondását, hogy a kérdéses vasuti vonalt Németiig s illetve innét Korponáig építheteti ki csakis és városunkat e vasuti hálózattól kell, hogy kihagyja. Daczára annak, hogy polgármesterünk erélyesen protestált e terv ellen, az mégis elfogadtatott s ez által azt fogják nyerni, hogy e böles urak kapnak majd egy vargabetűt csináló értéketlen vasutat, városunkat pedig megfosztják azon emeltyütől, mely haladását hivatva lett volna előmozdítani. Hogy lehetetlen volna Németiből Selmeczbányáig széles vágányu vasutat építeni, ezt a XIX. század végén — már bocsássa meg a vállalkozó, hogy ily nyíltan beszélünk — a legnagyobb badarságnak vagyunk kénytelenek kinyilvánítani. És hogy mit nyer e vargabetűs, nevetséges vasút környéke, azt se tudjuk hamarosan megmondani. De mi ne essünk azért kétségbe és most már minden módunkban álló eszközzel együttesen és tekintet nélkül mindenemű külbefolyásra oda iparkodjunk, hogy a Garam-Berzencze-Selmeczbányai keskeny vágányu szárnyvonal maga az államkincstár által széles vágányuvá építtessék ki. Ha ez megörténik, akkor a többiről majd városunk egyedül is tudni fog gondoskodni. Felkérjük tehát városunk összes vezető elemeit, de kiváltképen Farbaky István orsz. gyűl. képviselőnk, hogy minden lehető elkövessen a kormánynál, hogy az legalább ez utolsó kívánságunkat teljesítse és ne részesítsen legalább e tekintetben, oly sok előző esetben elkeseredéssel tapasztalt, valóban megérdemetlen mostoha bánásmódjában. — Különbben még e tárgyról bővebben is lesz alkalmunk beszélhetni.

— **Kertészeti ügyek.** A tavasz küszöbén állván, városunk, a kertésztanító véleményének meghallgatásával már is megállapította programját a megejtendő munkálatoknak. Jónak látjuk kiemelni ezekből az érdekesebb részleteket: A Hönig“-féle kertben, hol különösen tanczélokra szolgáló új faiskola áll berendezés alatt, egy nagyobb kiterjedésű ribiszke-iskola is létesítetik e tavasszal. Ez az iskolás gyermekek munkerejével fog fentartatni s ugyancsak ezek között lesz szétosztva évenként ingyen odahaza leendő elületésre a sok már gyökeres ribiszke tő. Csak helyeselhetjük ez eljárást, mert ezzel a városunkban már is felkarolt ribiszke-termelés általánossá lesz; a hegyoldali kis kertekben is holmi vad bokor s dudva helyébe a ribiszke fog lépni. De egy más előny is mutatkozik itt, jelesen az, hogy a ribiszke már második évben termést nyújt s éppen ez örömet szerez a gyermekeknél s felkelti a hajlamot, az előszeretettel nálunk az általános gyümölcsészet iránt. El nem hallgathatjuk továbbá ama üdvös intézkedést, hogy a városunkban egyes kertekben összesen szép számmal található vad, értéktelen gyümölcsöt termő cseresznyefák összeirattak s városi költségen bejuttatnak nemesebb fajokkal. A korponai híres „Dudacska” ojtóvesszők e czélből már be is szereztettek. Végül a többek között csak elismeréssel találkozunk részünkről is ama javaslata a kertésztanítónak, mely majd most kerül tárgyalás alá, hogy t. i. ne csak az utak mentén ültessenek diófák, de egyes, legelőül csak kevésbé alkalmas területek, dülök is diófákkal erősíttessenek. Nem lehet kétségünk az iránt, hogy e javaslat el ne fogadtatnék, hiszen a dió nálunk honos s aztán ingyen nyerhet a város kiültetésére alkalmas fákat Dr. Tóth selmeczb. ker. főorvos urtól kinek annyi ezer diófája van. De tessék kiszámítani egy dióerdő értékét is; a termést a fa 20-ik évétől a 60 éves koráig s ekkor a faanyagot kü-

lönösen asztalos iparczélakra, melyet az mint törzs nyujt. Valóban kár volna a dióerdők meghonosítását nálunk, hol a talaj és a hely is oly kedvező erre, figyelmen kívül hagyni!

Egy lóvásárlás története.

(Spanyol historia.)

Barcellona városában sok gondot okozott a városi atyáknak egy városi ló megvásárlása. A mig végre Don Adolfo di Bonbardo városi hidalgo lett megbizva, hogy a város részére egy jó lovat vegyen. — Don Ottino városi centurio ezt megtudván, jó lovat felajánlotta megvételre Don Bonbardonak kérve a lóért — mondjuk — 100 tallért. Don Bonbardo a városi hidalgo erre a lovat véghetetlen szakértelemmel megtekinté, azon mindenféle kifogásolni való hibákat talált és egész Barcellonat rémületbe hozott szentori hangon kikelt Don Ottino városi centurio ellen, hogy mer csak neki ilyen ronda lovat 100 tallér árban felajánlani. Azt hiszi, hogy ő balekko s a lovakhoz nem ért? Majd vásárol ő olcsón egy kitűnő lovat a Zolomeai marhavásáron, melyre in persona ő is elutazott természetesen Barcellona városának költségére. — Don Ottino a városi centurio sem volt rest és egyet gondolt és a Don Adolfo di Bonbardo városi hidalgo által annyira becsmért lovat eladás miatt szintén elküldötte a zolomeai vásárba — in persona azonban itthon maradt. — Don Bonbardo megérkezvén a zolomeai marhavásárba, azonnal egy alkalmas ló kereséséhez fogott; hja de a találás nem volt könnyű dolog. Ennek az állása nem tetszett, annak a lábformája nem volt megfelelő, ez gyengének látszott, amaz túlhaladta fiatal korát stb. stb. . . . végre megakad szakértelemtől sugárzó lóismerő szemé egy lovon. . . Hah! Sacramento di Corpo de la Barcellona! meg van, ez jó ló s ha nem drága, ezt veszem meg. — „Hogy az a ló?” kérdi az elárusítótól. — „Hát csak 150 tallér!” válaszolt ez. — A barcellonai városi hidalgo

egy ideig alkudozik, mig végre 130 tallérért a lovat megvette s nagy büszkén, diadalittasan hozta azt el Barcellona városába. — A város bölcsei mind egybegyűlének az új ló megtekintésére — (mert Barcellonaban már az ily kis dolog is nagy fontossággal birt!) — Leghátul nevetett jóízűen a markába Don Ottino a városi centurio és kisült, hogy Don Adolfo di Bonbardo a városi hidalgo a zolomeai vásáron ugyanazon lovat vásárolta meg 130 tallérért, a mely lovat itt Barcellonaban megvehetett volna 100 tallérért tehát 30 tallérral olcsóbban s a melyet rondának nevezett — t. i. Don Ottino a városi centurio lovat. (Tableaux!)

Hirdetések.

A n. é. közönség b. tudomására hozni bátorkodom, hogy egy előnyös alkalmi vétel folytán képes vagyok 3 ¹⁰/₁₀₀ méter szövetet egy egész férfiöltönyre **6 frttól 12 frtig**, Kamgarn szövetet egész férfiöltönyre 7 frttól 12 frtig árusítani. Együttal ajánlom græzi, angol, francia, brünni stb. posztókkal dusan felszerelt választékos szövet, valamint dus választékú kész gyermeköltöny raktáromat, mely öltönyöket különben mérték szerint is készítek.

A midőn üzletemet mindennemű ruha és öltöny, ugymint: legújabb divatu és szabásu polgári, erdészeti, bányászati és katonai — előírás szerint kiállított egyenruhák elkészítésére a n. é. közönségnek ajánlanám, egyszersmind kérem nagyrabecsült pártfogását. Maradok

kiváló tisztelettel
JÁHN VILMOS
szabóüzlet-tulajdonos.

Apró hirdetések.

Ezen hirdetési rovatban minden hirdetésért egy korona fizetendő és felvilágosítást ingyen ad a kiadóhivatal.

A szent háromság téren fekvő Bogya János-féle ház II-ik emeletén egy két szoba, konyha stbből álló lakás igen olcsón bár mely pillanatban bérbe adó.

Két db. gyönyörű fejlődésű, valódi kochin kakas (7 hónaposok) olcsón eladó!

5 db. népbanki részvény kerestetik megvételre.

A lövölde közelében egy földszintes ház kerttel eladó.

Három szobás lakás, lehetőleg kerttel május 1-től bérbe kerestetik.

Két jó karban lévő szekrény megvételre kerestetik.

Egy bolthelyiség a főtéren olcsón (100 frt. egy évre) azonnal bérbe adatik.

Üzlethelyiség-változtatás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy üzleti helyiséget e hó 18-tól kezdve az I. negyed 42. sz. a. lévő saját házamba tettem át és kérem, hogy az eddig is tanusított bizalmat továbbra is megtartani kegyeskedjék; mert ezentul is legfőbb törekvésem leendő üzleti szoliditás és realis eljárás által teljes megelégedését kiérdemelhetni.

Magamat a n. é. közönség nagyrabecsült jóakarataiba ajánlva

maradok kitűnő tisztelettel

Selmeczbánán

Jáhn Vilmos,
szabóüzlet tulajdonos.

Magyar Osztály-Sorsjáték.

35007 pénznyeremény 7932000 korona összértékben.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben

EGY MILLIÓ korona.

II. osztály
Húzás 1896. márczius 11-14-ig.

Nyeremény	korona	=	korona
1	100000	=	100000
1	60000	=	60000
1	40000	=	40000
1	30000	=	30000
1	20000	=	20000
1	15000	=	15000
1	10000	=	10000
2	8000	=	16000
8	4000	=	32000
10	2000	=	20000
13	1000	=	13000
100	400	=	40000
860	200	=	172000
9000	120	=	1080000
10000 nyemény összesen			1648000

II. osztályú vétel sorsjegyek árai:

$\frac{1}{1}$ — $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{10}$ — $\frac{1}{20}$
40.— 20.— 4.— 2 frt.

II. és III. osztályú teljes sorsjegyek árai:

$\frac{1}{1}$ — $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{10}$ — $\frac{1}{20}$
60.— 30.— 6.— 3 frt.

Ezen eredeti áron kívül II. osztályú sorsjegyek megrendelésénél ajánlott levél portója és nyereményjegyzék díja fejében 25 kr., teljes sorsjegyek megrendelésénél pedig ajánlási díj és 2 nyeremény-jegyzékért 40 kr. küldendő be.

III. osztály
Húzás 1896. május 12-28-ig

Nyeremény	korona	=	korona
1 jutalomdíj	600000	=	600000
1	400000	=	400000
1	300000	=	300000
1	200000	=	200000
1	100000	=	100000
2	40000	=	80000
2	20000	=	40000
5	10000	=	50000
10	8000	=	80000
34	6000	=	204000
100	2000	=	200000
200	1000	=	200000
2650	200	=	530000
22000	150	=	3300000
25007 nyemény és egy jutalom			6284000

Sorsjegyeket ajánl és szétküld az összegnek postautalványon való előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

Heintze Károly, Budapest, Szervita-tér 3.

Sürgőnyezim: **LOTTOHEINCZE BUDAPEST.**